

10. Огірчук В. Традиції та інновації у формуванні українського менталітету /Феномен нації: основи життєдіяльності /За ред. Б.В.Попова. – К.: Товариство «Знання», КОО, 1998.
11. Туган-Барановский М.И. Психологические факторы общественного развития //Мир божий. – 1904.
12. Франк С.Л. Духовне основи общества. – М., 1992.
13. Хорошковский В.И. После СССР: Украина – новый рубеж. К.: Видавнич.центр «ДрУк». – 1998.
14. Черенько Л. Бідність в Україні: нові тенденції та особливості прояву [Текст] /Л.Черенько //Праця і зарплата, 2007. – № 28. – С. 4-5.

Annotation. *The article shows the influence of education on forming the national labour mentality, on raising the competitive of labour potential of Ukraine and its innovative factor in the period of transformation of Ukrainian economy.*

Key words: *labour mentality, labour mentality of nation, labour potential, level of education, competitive of labour potential, motivative mechanism.*

4

УДК 657.42:330.31

*Л.В. Гордянська, к.е.н., докторант, ДВНЗ
«КНЕУ ім. Вадима Гетьмана»,
м. Київ*

НАПРЯМИ ВКЛАДАННЯ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ У ВІДТВОРЕННЯ НЕОБОРОТНИХ РЕСУРСІВ

Проаналізовано напрями вкладання капітальних інвестицій у відтворення необоротних ресурсів. Визначено, що найбільший рівень відтворення спостерігався за видом необоротних матеріальних ресурсів.

Ключові слова: *капітальні інвестиції, відтворення, напрями відтворення, необоротні ресурси.*

Здатність необоротних ресурсів приносити прибуток робить їх корисними, втрата цих властивостей потребує пошквалювання на підприємстві процесів відтворення. Напрямами відтворення є поліпшення необоротних ресурсів, відновлення їх матеріальних об'єктів та зміцнення інтелектуального потенціалу працівників, сукупність яких утворює суспільні сили виробництва. Заходи щодо відтворення ресурсів можуть забезпечити зростання якості продукції та ефективне функціонування підприємства.

Керівництву підприємства вкрай важливо отримати інформацію стосовно частки капітальних інвестицій, яку можна спрямувати на відтворення необоротних ресурсів за рахунок внутрішнього джерела інвестування – амортизації. Вибір розміру амортизації науковець Л.А. Хорунжий пов'язує із плануванням витрат на капітальний ремонт і модернізацію необоротних матеріальних активів, однак автор підкреслює, що цієї суми буде замало [1, с. 86]. Вкладання коштів у придбання будинків, споруд, інших об'єктів основних засобів і нематеріальних активів, які підлягають амортизації економісти А.Г. Загородній та Г.Л. Вознюк вважають капітальними інвестиціями [2, с. 344]. Визначення «капітальних інвестицій», запропоноване авторами повністю співпадає з сутністю цієї категорії, яку розкрито у податковому законодавстві. Де під капітальною інвестицією розуміють господарську операцію з придбання будинків, споруд, інших об'єктів нерухомої власності та основних фондів виробничого призначення, які є об'єктами амортизації. Тому, актуальним є визначення напрямів вкладання капітальних інвестицій у відтворення необоротних ресурсів, які є об'єктами амортизації та виокремлення серед них пріоритетного.

Метою статті є проведення економіко-статистичного аналізу за напрямками вкладання капітальних інвестицій у види необоротних ресурсів, здатних до відтворення.

Вкладання у придбання, створення, будівництво об'єктів і споруд, виготовлення, поліпшення (реконструкцію, модернізацію) об'єктів основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, які ще не введено в експлуатацію, та авансові платежі для фінансування будівництва є незавершеними капітальними інвестиціями в необоротні матеріальні активи. Вкладання у придбання, створення і модернізацію нематеріальних об'єктів, використання яких за призначенням на дату балансу ще не відбулося, є незавершеними капітальними інвестиціями в нематеріальні активи. В бухгалтерському обліку передбачається, що вкладання незавершених капітальних інвестицій в необоротні матеріальні та нематеріальні активи (ресурси) призведуть у майбутньому до зростання економічних вигід.

Визначення джерел інвестування, напрямів вкладання капітальних інвестицій на придбання нових необоротних ресурсів, поліпшення та розширення можливостей діючих об'єктів є важливою інформацією для проведення аналізу з метою часткового чи повного усунення негативних наслідків знецінення ресурсів. Аналіз даних, що опубліковані у статистичному щорічнику за 2007 рік [3, с. 205], свідчить про тенденцію традиційного вкладання коштів вітчизняними підприємствами переважно у необоротні матеріальні ресурси. Тобто, підприємства у процесі господарської діяльності ще й досі споживають вагомую частку саме матеріальних ресурсів, як у період розвитку індустріальної економіки. За цих умов зростання рівня капітальних інвестицій, спрямованих на відтворення необоротних матеріальних ресурсів призводить до зростання

основного капіталу підприємства. На фактичне відображення у звітності переважно матеріальних ресурсів звертає увагу й економіст І. Жураковська, яка підкреслює, що сьогодні інтелектуальні активи (ресурси) підприємства в основному залишаються в «тіні» [4, с. 50].

Таблиця, що наведена Держкомстатом України, містить узагальнену сукупність статистичних даних про обсяги капітальних інвестицій за напрямками їх вкладання. У той же час уточнення потребує інформація, яка вкрай необхідна для проведення аналізу за напрямками відтворення необоротних ресурсів та їх видами. Тому, з метою організації бухгалтерського обліку та управління відтворенням необоротних ресурсів на підприємстві доцільно доповнити таблицю 9.1 Держкомстату таблицею, в якій навести інформацію про структуру вкладання капітальних інвестицій у відтворення необоротних ресурсів за видами (див. табл. 1).

Таблиця 1.

Напрями вкладання капітальних інвестицій у відтворення необоротних ресурсів за період 2002-2007 рр., у відсотках

Структура вкладання капітальних інвестицій у відтворення необоротних ресурсів	Роки					
	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Капітальні інвестиції в необоротні матеріальні ресурси, у тому числі	89,4	96,0	95,6	94,6	95,2	95,5
капітальне будівництво	44,7	47,6	46,9	45,5	48,0	49,2
придбання машин та обладнання	35,1	37,6	37,9	38,2	36,1	35,4
відновлення об'єкта (капітальний ремонт)	8,7	10,0	10,3	10,4	10,7	10,6
витрати на формування основного стада	0,9	0,8	0,5	0,5	0,4	0,3
необоротні нематеріальні ресурси	9,1	2,4	2,4	2,8	3,1	2,9
інші необоротні матеріальні ресурси	1,5	1,6	2,0	2,6	1,7	1,6
Усього:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Огляд напрямів вкладання капітальних інвестицій показав, що вітчизняні підприємства у 2002-2007 рр. надавали перевагу відтворенню саме необоротних матеріальних ресурсів, рівень яких досягав у середньому 96,2% (табл. 1). Навпаки, інвестиції в необоротні нематеріальні ресурси за визначений період склали в середньому лише 3,8%. Структура вкладання капітальних інвестицій у відтворення необоротних матеріальних ресурсів за 2002-2007 рр. у середньому розподілилася таким чином: на капітальне будівництво було спрямовано – 46,9%; на придбання машин і обладнання – 36,7%; на відновлення об'єктів (капітальний ремонт) – 10,1%; на формування основного стада – 0,6%.

Структура вкладання капітальних інвестицій за напрямками відтворення, запропонованими Держкомстатом України, не погоджується зі статтями фінансової звітності № 2-інвестиції (квартальна) [5] та економічною сутністю категорій «капітальний ремонт», «реконструкція», «модернізація». Так, у формі № 2-інвестиції (квартальна) при проведенні державних статистичних спостережень у 2009 році доцільно було вказувати (за даними бухгалтерському обліку) обсяги капітальних інвестицій, спрямованих на відновлення об'єктів матеріальних ресурсів за напрямом «капітальний ремонт» (код рядка 122 форми). Огляд таблиці 9.1, вимог чинного законодавства, зокрема, П(С)БО 7 «Основні засоби», П(С)БО 8 «Нематеріальні активи» та результати проведеного дослідження [6] виявили протиріччя з цього питання. Так, до напрямку «поліпшення об'єкта» було віднесено витрати на капітальний ремонт, який за економічною природою призначений для відновлення корисності об'єкта чи підтримання очікуваного рівня майбутніх економічних вигід. Такі видатки списують на витрати в момент їх виникнення. Напрямами поліпшення є реконструкція та модернізація необоротних матеріальних ресурсів і модернізація нематеріальних ресурсів, проведення яких дозволяє тимчасово усунути моральний знос і подовжити строк ефективної експлуатації їх об'єктів. Витрати, пов'язані з поліпшенням стану основних засобів, які призводять до збільшення очікуваних майбутніх економічних вигід, включають до балансової вартості основних засобів. Пропонується з метою усунення розбіжностей між даними бухгалтерського обліку та статистичними даними уточнити назву відповідного рядка таблиці 9.1, де наведені напрями вкладання капітальних інвестицій. Зокрема, замість «поліпшення об'єкта (капітальний ремонт)» ввести «відновлення об'єкта (капітальний ремонт)», як це подано у таблиці 1. Таким чином, з метою єдиного тлумачення звітної інформації при проведенні економіко-статистичного аналізу на мікро та макrorівнях пропонується структуру вкладання капітальних інвестицій у відтворення необоротних ресурсів формувати з врахуванням облікових методик. Вони передбачають віднесення облікових даних до таких напрямів відтворення ресурсів, як відновлення чи поліпшення їх об'єктів залежно від економічної сутності даних процесів.

Висновки. Проведений аналіз напрямів вкладання капітальних інвестицій показав, що найбільший рівень відтворення слід очікувати від необоротних матеріальних ресурсів. Доцільно доповнити звітні форми підприємства інформацією про відтворені економічні ресурси.

Список використаних джерел

1. Хорунжий Л.А. Амортизационный фонд (теория и практика образования и использования) / Леонид Андреевич Хорунжий. – М.: Экономика, 1971. – 248 с.
2. Загородній А. Г. Фінансово-економічний словник / А. Г. Загородній, Г. Л. Вознюк. – К.: Знання, 2007. – 1072 с.
3. Статистичний щорічник України за 2007 рік / Державний комітет статистики України / [за ред. О.Г. Осауленка]. – К.: Видавництво “Консультант”, 2008. – 572 с.
4. Жураковська І. Відображення прав на об'єкти інтелектуальної власності у звітності / Ірина Жураковська // Бухгалтерський облік і аудит. – 2009. – № 11. – С. 50-57.
5. Наказ Державного комітету статистики України «Про затвердження форм державних статистичних спостережень №2-інвестиції (річна) «Капітальні інвестиції», № 2-інвестиції (квартальна) «Капітальні інвестиції» від 15.10.2008 р. № 387 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: liga.
6. Городянська Л.В. Амортизаційна політика та напрями відтворення фінансово-економічних ресурсів у бухгалтерському обліку / Л.В. Городянська // Фінанси України. – 2009. – № 11. – С. 112-121.

Annotation. Directions of capital investments in the recreation of long-term resources are analyzed. It is determined, that the most level of recreation was observed according to the type of long-term material resources.

Key words: capital investments, reproduction, directions of reproduction, long-term resources.

5

УДКі 338.436

***Р.В. Морозов**, к. е. н., докторант, ННЦ "Інститут аграрної економіки" УААН, м. Київ*

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИСОСІЯННЯ НА ПІВДНІ УКРАЇНИ

Одержані результати доповнюють існуючий теоретичний та практичний досвід рисосіяння на півдні України, сприяють підвищенню економічної та екологічної ефективності галузі рисівництва.

Ключові слова: економіка, ефективність, рис, урожай.